

سۇئال

ئايروپىلان بىلەن جىددىگە كىلىپ، جىددىدىن ھەجگە ئېھرام كىيسە بولامدۇ؟، بۇ ھەقتە چۈشەنچە بېرىشىڭلارنى سورايمەن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل ماختاشلار ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھقا خاستۇر. پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئۇنىڭ ئائىلە تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: بەزى ھاجىلار ئېھرامغا كىرىدىغان ۋاقىتتا مەلۇم خاتالىقلارنى سادىر قىلىدۇ.

بىرىنچى ئىش: مىقاتتىن ئېھرام كىيمەي ئۆتۈپ كېتىش. بەزى ھاجىلار بولۇپمۇ ئايروپىلاندا كېلىدىغان ھاجىلار مىقاتتىن ئۆستىدىن ئۆتىدىغان تۇرۇقلۇق مىقاتتىن ئېھرام كىيمەي ھەتتا جىددىغا يىتىپ كېلىپ ئېھرام كىيدۇ. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەر تەرەپتىن كېلىدىغان ھاجىلار ئۈچۈن ئۇلارغا ئېھرام كىيىدىغان ئورۇنلارنى بېكىتىپ بەرگەن: «**ئۇ جايىلار سىرتتىن كەلگەن ھاجىلارنىڭ ئېھرام كىيىدىغان ئورنى،**» دېگەن. [بۇخارى رىۋايىتى 1524-ھەدىس. مۇسلىم رىۋايىتى 1181-ھەدىس].

ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن بايان قىلىنغان سەھىھ ھەدىستە: «**ئىراقلىقلار ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئى مۆمىنلەرنىڭ ئەمىرى! پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام نەجدى ئەھلى ئۈچۈن قەرنى مەنازىلنى ئېھرام كىيىدىغان ئورۇن قىلىپ بېكىتىپ بەرگەن، ئۇ تەرەپنىڭ يولى بىزگە يىراق، بىز ئۇ يەرگە بېرىپ ئېھرام كىيىپ ماڭىمىز دېسەك بەك جاپا بولىدۇ دېگەندە، ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئۇلارغا: سىلەر قەرنى مەنازىلنىڭ ئۇدۇلىغا كىلىدىغان يولغا قاراڭلار دەپ، ئۇلارغا زاتە ئىرق دېگەن جايىنى ئېھرام كىيىدىغان ئورۇن قىلىپ بېكىتىپ بەرگەن.**» [بۇخارى رىۋايىتى 1531-ھەدىس].

يۇقىرىقى ئەسەردىن مىقاتتىن ئۆتۈلۈپ كىشىمۇ مىقاتتىن ئۆتكەن كىشىگە ئوخشاشتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن مىقاتتىن ئۆستىدىن ئايروپىلاندا ئۆچۈپ ئۆتكەن ئادەم مىقاتتىن ئۆتكەن ئادەمگە ئوخشايدۇ، ئۇلار مىقاتتىن ئۆتۈلۈپ كەلگەندە ئېھرام كىيدۇ، جىددىگە كېلىپ ئېھرام كىيىش ئۈچۈن مىقاتتىن ئېھرامسىز ئۆتۈپ كېتىش توغرا بولمايدۇ.

بۇ خاتالىقلارنى توغرىلاشنىڭ يولى، ئىنسان ئۆز ئۆيىدە ياكى ئايدۇرۇمدا يۇيۇنۇپ ئايروپىلانغا چىققاندا، ئۆزىنىڭ ئادەتتىكى كىيىملىرىنى سېلىپ، ئېھرام كىيىمىنى كېيىپ تەييار بولۇپ تۇرۇش كېرەك. ئايروپىلان مىقاتتىن ئۆتۈلۈپ كەلگەندە ئېھرامنى

نېيەت قىلىپ ئۆزى قىلماقچى بولغان ھەج ياكى ئۆمرىنى مەقسەت قىلىپ تەلىپىيە ئېيتىدۇ. ئېھرام كىيىشىنى جىددىگە كەلگۈچە كېچىكتۈرۈش توغرا بولمايدۇ. ئەگەر شۇنداق قىلسا خاتا قىلغان بولىدۇ. كۆپچىلىك ئالىملارنىڭ قارىشى بويىچە ئۇ كىشىگە پىدىيە (جازا) كېلىدۇ، مەككىدە قويدىن بىرنى ئۆلتۈرۈپ شۇ يەردە كەمبەغەللەرگە ئۆلەشتۈرۈپ بېرىدۇ، چۈنكى ئۇ كىشى مىقاتتىن ئېھرام كىيىشتىن ئىبارەت بولغان ۋاجىپ ئەمەلدىن بىرنى تەرك قىلدى.

ئىككىنچى ئىش: بەزى كىشىلەر ئۆز قارىشى بويىچە، ئېھرام كىيىگەندە چوقۇم ئاياغ كىيىمى بولۇش كېرەك، ئەگەر ئېھرام كىيىگەندە ئاياغ كىيىمى بولسا كېيىن كىيىش توغرا بولمايدۇ دەپ قارايدۇ، بۇ توغرا بولمىغان قاراشتۇر. ئاياغ كېيىپ ئېھرامغا كىيىش ۋاجىپمۇ ئەمەس ۋە شەرتمۇ ئەمەس، ئاياغ كىيىم بولمىسىمۇ ئېھرام كىيسە بولمايدۇ. ئېھرام كىيىگەندە ئاياغ كىيىم بولمىسا ئاياغ كىيىمى ئېھرامغا كېرىپ بولغاندىن كېيىن كىيىمىمۇ بولىدۇ، بۇنىڭ ئۈچۈن ھېچ ئىش بولمايدۇ.

ئۈچۈنچى ئىش: بەزى ئىنسانلار ئۆز قارىشى بويىچە ئېھرام كىيىمى بىلەن ئېھرامغا كىرگەن كىشى ئېھرامدىن چىقىپ بولغىچە شۇ ھالىتىدە قالىدۇ، ئېھرام كىيىمىنى ئالماشتۇرسا بولمايدۇ دەپ قارايدۇ، بۇ توغرا بولمىغان قاراشتۇر. ئېھرام كىيىگەن كىشىنىڭ مەلۇم سەۋەبلەر بىلەن ياكى سەۋەبسىز ئېھرام كىيىمىنى ئالماشتۇرۇشى توغرا بولىدۇ.

بۇنىڭدا ئەر-ئاياللارنىڭ ئارىسىدا ھېچ پەرق يوق، ئېھرام كىيىملىرىنى كېيىپ ئېھرامغا كىرگەن كىشىلەر ئېھرام كىيىمىنى ئالماشتۇرسا بولىدۇ، بەزى ۋاقىتتا ئېھرام كىيىمىگە يۇغلى بولمايدىغان پاسكىنا نەرسىلەر يۇقۇپ قالسا بۇنداق ھالەتتە ئېھرام كىيىمىنى ئالماشتۇرۇش ۋاجىپ بولىدۇ. ئەگەر بەك كىرىلىشىپ قالسا ئورنىغا پاكىزە ئېھرام كىيىمى كىيىش كېرەك. بەزى ۋاقىتتا ئىنسان كەڭرىچىلىكتە بولىدۇ، خالىسا ئالماشتۇرىدۇ، خالىمىسا ئالماشتۇرمايدۇ. ھەممىدىن مۇھىم بولغان ئىش، ھەجنى مەقسەت قىلىپ ئېھرام كىيىگەن كىشى پائالىيەتنى ئاخىرلاشتۇرۇپ بولغىچە ئېھرامنى سېلىۋەتسە توغرا بولمايدۇ.

تۆتىنچى ئىش: بەزى ھاجىلار ئېھرامنى كىيىگەندىن باشلاپ ئېھرامنىڭ بىر تەرىپىنى سول دولىسىغا ئوراپ ئوڭ دولىسىنى ئىچىۋالىدۇ. بىز بىر قىسىم ھاجىلارنىڭ ئېھرام كىيىگەندىن باشلاپ شۇنداق قىلىۋالغانلىقى كۆزىمىزگە چىلىقىپ تۇرىدۇ، بۇنداق قىلىش توغرا بولمايدۇ. چۈنكى ئوڭ دولىسىنى ئېچىۋېلىش پەقەت دەسلەپتە "كېلىش تاۋىپى" نى قىلغاندا بولىدۇ. تاۋاپتىن ئىلگىرى ۋە ساپا-مەرۋە قىلغاندا ئوڭ دولىسىنى ئوچۇق قويۇش توغرا بولمايدۇ.

بەشىنچى ئىش: بەزى ھاجىلار ئۆزىنىڭ قارىشىدا، ئېھرام كىيىگەندە ئىككى رەكەت ناماز ئوقۇش زۆرۈر دەپ قارايدۇ، بۇمۇ توغرا ئەمەس. چۈنكى ئىنسان ئېھرام كىيىگەندە ئىككى رەكەت ناماز ئوقۇش زۆرۈر ئەمەس. ئۆلىمالارنىڭ كۈچلۈك قارىشىدا ۋە شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھمۇ شۇ قاراشقا بارغان. ئېھرام كىيىگەندە ئايرىم ناماز ئوقۇش يولغا قويۇلمىغان. چۈنكى بۇ توغرىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن ھەدىس بايان قىلىنمىغان.

ئىنسان يۇيۇنۇپ ئېھراملىقنى كېيىپ ناماز ئوقۇماي ئېھرامنى نېيەت قىلسا بولىدۇ، ئەگەر ناماز ۋاقتى بولغان بولسا ياكى نامازنىڭ ۋاقتى يېقىنلاشقان بولسا، ئۇ كىشى ناماز ئوقۇپ بولغىچە مىقاتتا تۇرىدىغان بولسا بۇنداق ھالەتتە نامازدىن كېيىن

ئېھرام كىيىش ياخشى ئەمما ئېھرام كىيگەندە ئوقۇيدىغان خاس ناماز بار دەپ ئېتىقاد قىلىش توغرا ئەمەس. ئالىملارنىڭ كۈچلۈك قارىشىدا ئېھرام كىيگەندە ئوقۇيدىغان خاس ناماز يولغا قويۇلمىغان.